

PORIADKOVÁ SLUŽBA PRI PRESUNOCH VOJSK NA VEĽKÉ VZDIALENOSTI

Presuny vojsk z hĺbky štátneho územia alebo koalície budú okrem iného podmienené pevne organizovanou poriadkovou službou, ktorá musí zabezpečiť tieto opatrenia:

- udržanie disciplíny a stanoveného poriadku na určených automobilových cestách a v príľahlých priestoroch,
- zabezpečenie plynulosti a organizovanosti prevádzky na týchto cestách,
- utajenie presunov a zaistenie obrany a ochrany vrátane kontroly dodržiavania nariadených opatrení pre maskovanie, rozptýlenie, ochranu proti ZHN, stráženie dôležitých objektov, upovedomovanie užívateľov ciest o všetkých druhoch varovných signálov vyhlásených v priestore ciest, o prekážkach a zamorených priestoroch, o obchádzkach a prípadnom vytyčovaní súbežných úsekov ciest.

Poriadková služba teda vystupuje ako nevyhnutný prvok velenia, ktorého prostredníctvom je riadená prevádzka na komunikáciách všetkých druhov. Jej význam vystupuje do popredia predovšetkým za situácie, kedy presuny z hĺbky sa budú uskutočňovať po začatí vojny s použitím ZHN, ktorých cieľom, okrem vojsk, politických a ekonomických centier štátov budú komunikačné uzly, komunikácie a objekty, a na nich predovšetkým prechody cez veľké toky, horské, zalesnené pásma a pod.

Zvláštnosťou organizácie poriadkovej služby pri presunoch z hĺbky je to, že sa na nej budú zúčastňovať všetky stupne; orgány, sily a prostriedky poriadkovej služby frontu, vrátane vojskovej poriadkovej služby a teritória.

Vojsková poriadková služba musí predovšetkým zabezpečiť:

- vyvedenie vojsk (zväzkov a útvarov) z priestorov sústredenia do východiskových miest na osách obsluhovaných teritoriálnou poriadkovou službou, prípadne cestnými útvarmi operačného tyla,
- zaujímanie priestorov veľkých zastávok, priestorov denných odpočinkov a činnosť v nich spojenú s doplňovaním, ošetrovaním techniky, prísun a odber materiálu a pod.,

— presuny do záložných priestorov rozmiestnenia po úderoch ZHN a pri odstraňovaní následkov napadnutia,

— zosilnenie teritoriálnej poriadkovej služby pri regulácii prúdov na prechodoch cez veľké vodné toky, na obchádzkach a inak komunikačne zložitých priestoroch,

— pri prepravách po železnici reguláciu vojsk do vyčkávacích priestorov pred nakladaním, do priestorov sústredenia po vyložení, na nakladacie a z vykladacích železničných staníc,

— presuny vojsk zväzkov a útvarov po osách, ktoré nie sú obsluhované poriadkovou službou teritória a operačného tyla.

Teritoriálna poriadková služba je organizovaná na určených komunikáciách vedúcich územím štátu až po zadnú tylovú hranicu frontu silami teritoriálnych orgánov vojenskej dopravy vojenských okruhov.

Zodpovednosť za včasnosť a organizovanosť presunov vojsk územím teritoriálneho okruhu, má veliteľ okruhu. Za priame riadenie prevádzky na určenej automobilovej sieti zodpovedá náčelník tyla — zástupca veliteľa okruhu, ktorého odborným orgánom pre organizáciu a zabezpečovanie poriadkovej služby je oddelenie vojenskej dopravy. Poriadková služba teritória je organizovaná krajským systémom, predurčenými silami KSVD, ktoré v každom kraji disponujú:

— niekoľkými kontrolnými a poriadkovými stanovišťami, ktoré tvoria základ poriadkovej služby, majú krátku lehotu mobilizačnej pohotovosti a rozmiestňujú sa na hraničných vstupoch, v miestach, kde HAS križujú PrAS a v komunikačne zložitých priestoroch,

— cestným poriadkovým práporom (s možnosťou obsluhovať 350—400 km ciest),

— pohyblivými skupinami riadenia cestnej prevádzky KSVD,

— stanovišťami VB-UAS operatívne podriadených KSVD.

Tieto sily umožňujú obsluhovať 600—800 km ciest v každom kraji pri priemernej hustote jedno poriadkové stanovište na 10—12 km.

Poriadková služba operačného tyla zabezpečuje úlohy regulácie prúdov od zadnej tylovej hranice frontu po čiaru rozmiestnenia divízijských skladov prvosledových zväzkov. Je organizovaná cestnými zväzkami a útvarmi tyla frontu a tyla prvosledových armád s využitím teritoriálnych prostriedkov, pokiaľ tylový priestor frontu prekrýva vlastné územie štátu.

V konkrétnych podmienkach sa môžu v rovnakých priestoroch na poriadkovej službe zúčastniť sily a prostriedky všetkých uvedených stupňov, ovšem pri rešpektovaní zásady, že v tylovom pásme frontu je poriadková služba operačného tyla nadriadená ostatným. Na teritóriu mimo tylového pásma frontu, riadiacim orgánom presunov je teritoriálna poriadková služba.

Časté zmeny na komunikačnej sieti a v dôsledku toho zabezpečovanie manévru budú klást požiadavky na včasné vytyčovanie obchádzok, vyvádzanie vojsk zo zamorených priestorov, prevádzanie prúdov cez komunikačne zložené priestory, alebo priestory zaplavené a rozbahnené. To zvýrazňuje požiadavku vytvárať dostatočné zálohy poriadkových orgánov všetkých stupňov, ktoré v podmienkach teritoriálnej poriadkovej služby môžu predstavovať hodnotu $\frac{1}{3}$ síl.

Dôsledky použitia ZHN, nevyhnutnosť prieskumov obchádzok a súbežných komunikácií, prípadne nevyhnutnosť prevádzať vojská cez komunikačne zložené priestory, vyvoláva potrebu zvyšovať odolnosť poriadkových orgánov v ochrane

proti rádioaktívnym, chemickým a bojovým biologickým látkam zaradením 1—2 obrnených transportérov na každú cestnú rotu (správca poriadkového úseku). Týmto prostriedkami by mali byť vybavené aj pohyblivé skupiny riadenia cestnej prevádzky KSVD, predurčené mimo iného na vedenie kolón presunujúcich sa spojeneckých sväzkov územím teritória, nie zriedka na vzdialenosti 400—500 km.

Skúsenosti získané pri teritoriálnych štábných nácvikoch a rôznych cvičeniach preukázali nevyhnutnosť upevňovať centralizáciu riadenia cestnej dopravy. V podstate sa osvedčil systém kontrolných a poriadkových stanovišť (KPS) ako samostatných prvkov sledovania, kontroly a regulácie prúdov s tým, že ich činnosť bola operatívne riadená priamo dispečerským stanovišťom teritoriálneho okruhu, čo je odlišné oproti vojnovej organizácii, kedy KPS podliehajú bezprostredne náčelníkom krajských správ vojenskej dopravy (KSVD).

Táto organizácia riadenia presunov zvýšila pružnosť velenia a súčasne odstránila disproporciu, kedy teritoriálny okruh nemá v organizácii žiadnu priamo podriadenú jednotku, alebo prvok pre bezprostredné zabezpečovanie presunov. V aplikácii na vojnové podmienky, kedy situácia na komunikáciách sa môže rýchlo meniť a bude vyžadovať operatívne odklony na obchádzky, alebo súbežné osi v súlade s rozhodnutím veliteľa okruhu, sa ukazuje potreba vybaviť tieto orgány takými spojovacími prostriedkami rádiovými a rádioreleóvymi, ktoré umožnia odovzdávať rozkazy, pokyny a informácie presunujúcim sa vojskám aj pri vyradení niektorých nižších stupňov vojenskej dopravy (KSVD). Súčasne sa ukázala potreba na dopravné odovzdávanie prúdov orgánom susedného vojenského okruhu, vytvárať na hranici okruhu pomocné kontrolné a poriadkové stanovištia.

Úspešné vykonanie presunov je založené na pevnej organizácii s maximálnym využívaním určených automobilových ciest (HAS, PrAS) pripravovaných v rámci operačnej prípravy štátneho územia.

Vstupovať na tieto komunikácie, križovať ich, alebo sa po nich presunovať, môžu iba prúdy a vozidlá na to patrične označené a pripravené. Toto označenie prúdov musí zabezpečiť ich dispečerské sledovanie, rešpektuje aj nevyhnutné priority raketových vojsk, vojska PVO, rádiotechnických, prevádzkových a tankových sväzkov a útvarov farebným odlíšením nevyhnutným predovšetkým v prípade narušenia presunov po jadrových úderoch na komunikačnú sieť.

Mimoriadny význam pre úspešné uskutočnenie presunov vojsk z hĺbky štátneho územia územím teritória má organizácia súčinnosti, pri ktorej musia byť predovšetkým prerokované tieto otázky:

- čas a spôsob presunu, čas a miesta vstupu na cestnú sieť (UAS) obsluhovanú teritoriálnymi orgánmi, lehoty a miesta veľkých zastávok a denných odpočinkov, časy pobytu v nich, miesta prechodov jednotlivými dispečerskými miestami na osách presunu, čísla a označenie prúdov, dĺžka prúdov a pod.,

- spôsob, organizácia a doby prechodu v miestach križovania s obsluhovanými komunikáciami teritória (HAS, PrAS),

- organizácia poriadkovej služby teritória na komunikáciách využívaných na presun, miesta dislokácie dispečerských a kontrolných stanovišť, možnosti získavania správ z nich o priebehu presunu, alebo jej obsadenie orgánmi presunujúcich sa vojsk,

- stav UAS, ich technická ochrana s dôrazom na nebezpečné miesta a spôsob prechodu cez ne (záložné mosty, náhradné premostenia, brody, obchádzky a pod.),

— možnosti a miesta pre zosilnenie teritoriálnej poriadkovej služby vojskovou poriadkovou službou.

Organizácia poriadkovej služby, ako prvok velenia, vychádza z rozhodnutia veliteľa. Potreba síl a prostriedkov poriadkovej služby je určená počtom a dĺžkou obsluhovaných osí presunov, ich technickým stavom, ďalej operačnou, tylovou, radiačnou, chemickou a biologickou situáciou. Pri organizácii poriadkovej služby na teritóriu organizujeme súčinnosť s orgánmi Ministerstva vnútra, ktoré sa významným spôsobom zúčastňujú na bezpečnosti prevádzky. Ich veľkou výhodou je konkrétna znalosť komunikačnej siete v priestoroch ich činnosti, značné skúsenosti a spoľahlivé spojenie. Sily Ministerstva vnútra budú využívané predovšetkým na úsekoch HAS vyhradených výlučne pre presuny vojsk a ďalej v priestoroch veľkých komunikačných uzlov a križovatiek pre obmedzenie narušovania vojenských presunov nevojenskou dopravou.

V článku som sa pokúsil zovšeobecniť niektoré skúsenosti získané z cvičení a praktického organizovania poriadkovej služby pri presunoch vojsk. Poukázal som na niektoré problémy, ich dôsledné riešenie môže prispieť k ďalšiemu skvalitneniu celej oblasti velenia vojskám za presunu.